



**החלטה בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדרים שבין אל-על נתיבי אויר  
לישראל בע"מ וסאן-דור נתיבי אוויר בינלאומיים בע"מ לבין ארקיע קווי תעופה  
ישראליים בע"מ וישראיר תעופה ותיירות בע"מ**

**1. פתח דבר**

לפניי שתי בקשות למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק") הנוגעות לשני הסדרים, הראשון בין אל-על נתיבי אוויר לישראל (להלן: "אל-על") וסאן-דור נתיבי אוויר בינלאומיים בע"מ (להלן: "סאן-דור") לבין ארקיע קווי תעופה ישראליים בע"מ (להלן: "ארקיע"), והשני נערך בין אל-על וסאן דור לבין ישראיר תעופה ותיירות בע"מ (להלן: "ישראיר").

במסגרת ההסדרים האמורים חוכרות ארקיע וישראיר מטוסים של אל-על, על צוותיהם,<sup>1</sup> כאשר במקביל נרכשת קיבולת המטוסים על-ידי חברת סאן-דור (חברת בת של חברת אל-על), המשווקת אותה לנוסעים (להלן: "ההסדרים"). ההסדרים רלוונטיים לטיסות בשבתות ובמועדי ישראל בלבד. להסדרים האמורים ניתנו שני פטורים בעבר בשנת 2011 ובשנת 2013 (להלן: "פטור 2011" ו"פטור 2013" בהתאמה). כעת הצדדים מבקשים לקבל פטור נוסף, זהה במהותו, שתוקפו יהיה ל-5 שנים.

לאחר שבחנתי את ההסדרים ואת הכבילות המצויות בהם, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי עיקרם של ההסדרים אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, כי אין בהם כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרם וכי אינם פוגעים פגיעה של ממש בתחרות בשוק. מטעמים אלו ראויים ההסדרים לפטור לפי סעיף 14 לחוק מהנימוקים שיפורטו להלן.

**2. הצדדים וההסדרים**

**1. הצדדים להסדרים**

**אל-על -** חברת תעופה ציבורית<sup>2</sup> המפעילה טיסות סדירות בין ישראל למדינות רבות בעולם המובילה נוסעים ומטען (כולל כבודה ודואר). בנוסף, מפעילה אל-על טיסות שכר בינלאומיות באמצעות חברת הבת שלה סאן-דור, שרישיונה להפעלה נשלל ביום 1.04.2011 ומאז אינה פועלת

<sup>1</sup> "הסדר חכירה רטובה" מוגדר בכללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג להסדרים בין מובילים באוויר (מס'2), התשע"ד-2013 כ"הסדר בין מובילים לחכירה, השכרה או החלפה של מטוס לשם הפעלתה של טיסה, שלפיו המטוס מופעל במסגרת רישיון ההפעלה האווירית של המחזיר ובכלל זה החכרת מטוס יחד עם עובדים הנחוצים להפעלת הטיסה".

<sup>2</sup> בעלי המיניות העיקריים בחברה הם: הציבור (47.37%), כנפיים אחזקות בע"מ (36.30%), מר פנחס גינזבורג (9.98%), הפניקס ק. גמל (4.54%), אקסלנס ק. נאמנות (1.05%), אקסלנס ת.סל (0.70%).

כמוביל אווירי. אל-על מוכרזת כבעלת מונופולין בהובלת נוסעים רגישי זמן ורגישי מחיר בשווקי תעופה ליעדים יוהנסבורג, חונג קונג, בנגקוק ובומביי וכבעלת מונופולין במתן שירותי אבטחת תעופה בחוץ לארץ.<sup>3</sup>

**ישראירי** - חברה פרטית מקבוצת אי.די.בי חברה לאחזקות בע"מ, העוסקת יחד עם חברות קשורות בשיווק והפעלת טיסות בינלאומיות ופנים ארציות וכן בסיטונאות טיולים מאורגנים, נופשונים ועוד. במסגרת פעילות התעופה של ישראירי, היא מונתה כמוביל נקוב [??] למספר יעדים ביבשת אירופה.

**ארקיע** - חברת תעופה בבעלות אחזקות ארקיע נתיבי אוויר ושרותי תעופה בע"מ (75%) ותות - תאגיד עובדי תעופה ותיירות בע"מ (25%). ארקיע מפעילה טיסות סדירות וטיסות שכר למגוון יעדים בינלאומיים. כמו כן, מפעילה ארקיע טיסות פנים ארציות ומשווקת טיסות וחבילות נופש בארץ ובחול.

## 2. ההסדרים

כפי שפורט בהרחבה הן בפטור 2011 והן בפטור 2013, ביום 1.4.2011 בוטל רישיון ההפעלה העצמאי של סאן-דור, ומאז ועד היום נבצר מסאן-דור לבצע טיסות שכר או טיסות סדירות בעצמה. משכך, סאן-דור מבקשת באמצעות ההסדרים דגן לשמור על קהל לקוחותיה ועל הידע והמוניטין שצברה במהלך שנות פעילותה עד אשר יוחלט לחדש את רישיונה, על-דרך של פעולה כמשווקת שירותי תיירות ונופש, תוך הסתייעות בחברת האם, אל-על.

אולם, הואיל ואל-על נטלה על עצמה התחייבות שלא לבצע טיסות בשבתות ובמועדי ישראל, התקשרו אל-על וסאן-דור עם ישראירי וארקיע במערכת ההסדרים מושא החלטה זו. על-פי הסדרים אלו, ישראירי וארקיע חוכרות מטוסים של אל-על, על צוותיהם ("הסדרי חכירה וטובה"), כאשר במקביל נרכשת קיבולת המטוסים הללו על-ידי סאן-דור לשם שיווקה לנוסעים (להלן: "הסדרי השיווק"). שיווק המושבים לנוסעים על ידי סאן-דור כאמור מתבצע תחת קודי הטיסה של ארקיע וישראירי. המדובר אם כן בהסדרים בין חברות תעופה הפועלות באותו ענף, המתחרות זו בזו על נוסעים ליעדים מסוימים.

יצוין כי בקשת הפטור מתייחסת אך להסדרים הנוגעים לשיווק כרטיסי טיסה ליעדים אשר הסכמי "שמיים פתוחים" אינם חלים עליהם. לשיטת הצדדים, הסדרי החכירה והסדרי השיווק הנוגעים לטיסות ליעדי שמיים פתוחים חוסים תחת כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג להסדרים בין מובילים באוויר (מס'2), התשע"ד-2013 וכללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג להסדרים בין מובילים באוויר שעניינם שיווק קיבולת טיסה ליעדים הכפופים להסכמי שמיים פתוחים), תשע"ג-2012 (בהתאמה), ועל-כן לא נתבקש לגביהם פטור ואינני נדרש להכריע בעניינם.

<sup>3</sup> הכרזה לפי סעיף 26(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ - בעלת מונופולין בהובלת נוסעים רגישי זמן ורגישי מחיר בשוקי תעופה ליעדים יוהנסבורג, חונג קונג, בנגקוק ובומביי (27.10.2005) **הגבלים עסקיים** 5000135; הכרזה לפי סעיף 26(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ - בעלת מונופולין במתן שירותי אבטחת תעופה בחוץ לארץ (9.09.2012) **הגבלים עסקיים** 500221.

### 3. השפעת ההסדרים על התחרות

לאחר שבחנתי את ההסדר שוכנעתי כי אין מניעה ממתן פטור כמבוקש כאשר תוקפו יהיה ל-5 שנים. כפי שהוסבר לעיל, מטרת ההסדר היא לאפשר לסאן-דור להוסיף ולהפעיל טיסות בשבת ובמועדי ישראל, מבלי לפגוע בהתחייבותה של אל-על להימנע מכך. משכך, ברי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה. יתרה מזאת, לא מצאתי במצגי הצדדים כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו של ההסדר.

כמו כן, מבדיקת רשות ההגבלים העסקיים עולה כי ההסדרים אינם מעוררים חשש לפגיעה של ממש בתחרות: ישראייר וארקיע אינן נוטלות חלק פעיל בתפעול הטיסה למעט ההרשאה שניתנת לסאן-דור לעשות שימוש בקודי הטיסה שלהן. מטוסייהן של ארקיע וישראייר אף אינם מושבתים כתוצאה מההסדרים, וההסדרים אינם מגבילים את ארקיע או ישראייר מלהוסיף ולהפעיל טיסות במקביל לטיסות המופעלות על-ידי סאן-דור. יתרה מכך, ברי כי אלמלא ההסדר, וכל זמן שסאן-דור אינה יכולה מסיבה זו או אחרת להפעיל טיסות, היצע הטיסות המופעלות בשבתות ובמועדי ישראל היה קטן יותר, דבר שעלול היה לפגוע באותם הצרכנים החפצים לטוס בשבתות ובמועדי ישראל. במובן זה, בהסדרים יש דווקא כדי לתרום לתחרות בכך שהם מאפשרים לסאן-דור להגדיל את היצע הטיסות במהלך שבתות ומועדי ישראל.

לאור האמור עד כה, הגעתי לכלל המסקנה כי הכבילות שבהסדר אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר.

### 3. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקף הפטור למשך 5 שנים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

עו"ד אורי שוורץ

הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, כ"ו חשוון תשע"ו

8 נובמבר 2015